РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ MOODLE У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Габрусєв Валерій Юрійович
кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра інформатики та методики її навчання, керівник центру дистанційного навчання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
gabrusev@tnpu.edu.ua
Корнієнко Юрій Костянтинович
кандидат фізико-математичних наук, начальник відділу організації дистанційної роботи та навчання центру ІКТ, Одеський національний технологічний університет
yurikkorn@gmail.com

Актуальність проблеми. Складні сучасні умови функціонування освітньої галузі вносить постійні зміни і корективи. Спочатку пандемія COVOD-19, воєнний стан, змушує шукати нові підходи до здійснення освітньої діяльності, щоб забезпечити якісний рівень надання освітніх послуг. Цифрова трансформація у вищій освіті, яка почалася кілька років тому, була значно прискорена пандемією, що призвело до глибоких змін у методах викладання, оцінювання та компетенціях. Вони вимагали від освітніх установ значної перебудови своїх сервісів для пристосування до нового середовища. Для успішного переходу до онлайн-освіти потрібна відповідна інфраструктура і технологічні платформи, наприклад Moodle.

Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment — модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище) — навчальна платформа, призначена для об'єднання викладачів, учнів (студентів) в одну надійну, безпечну та інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища [1]. Це є безкоштовною, відкритою (Open Source) системою управління навчанням. орієнтованою на організацію взаємодії між викладачем та учнями, використовується і для організації традиційних дистанційних курсів, а також підтримки очного навчання [2]. На даний час в Україні зареєстровано 1116 сайтів з них 745 приватних [3].

Moodle надає можливість освітнім установам задіяти цифрову платформу для організації навчального процесу з використанням електронних курсів та програм. Moodle дозволяє викладачам створювати персоналізовані навчальні курси, включаючи завдання, тести, форуми для обговорення та інші ресурси, які студенти можуть використовувати для навчання. Система також надає зручні інструменти для співпраці та комунікації. Освітні установи повинні забезпечувати належну підготовку викладачів та студентів для роботи в онлайн-середовищі за допомогою всіх доступних технічних та освітніх ресурсів. Але такий перехід також призводить до появи значних викликів та ризиків. У цій статті ми хочемо поділитися досвідом вирішення типових проблем які виникають під час переходу до електронного (дистанційного) навчання.

Огляд та вирішення проблеми. Moodle - це одна з найпопулярніших систем управління навчанням (LMS), яка дозволяє створювати та проводити онлайн-курси для студентів та викладачів [3]. Moodle має багато переваг, які роблять його вибором багатьох освітніх установ та організацій.

Гнучкість і доступність LCM Moodle дозволяє студентам і викладачам вивчати або навчати з будь-якого місця і в будь-який час. Все, що потрібно, це інтернет-з'єднання. Використання Moodle в навчальному процесі дозволяє освітнім установам перейти від традиційного навчання до більш гнучкої та інноваційної моделі освіти. Однак, такий перехід також приносить нові ризики.

Використання Moodle вимагає від студентів та викладачів володіння необхідними цифровими навичками для ефективного використання системи. Перехід до використання системи управління навчанням, такої як Moodle, може приносити різноманітні ризики та виклики, що вимагають ретельного планування та управління. Проведені дослідження у Тернопільському національному педагогічному університеті зокрема опитування студентів та викладачів [4, 5], особисте спілкування з викладачами, студентами та постійний моніторинг здійснення електронного (дистанційного) навчання в Тернопільському педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, дозволяють з'ясувати основні ризики та проблеми використання сучасних, цифрових технологій для забезпечення навчального процесу. Ця тема досить складна і включає в себе ряд проблем, які можуть виникнути при роботі з електронними курсами як викладачів так і студентів:

— недоброчесність викладачів при створенні навчального контенту електронного курсу, порушення закону про авторські та суміжні права [6]: ця проблема включає в себе використання матеріалів без належного визнання авторства, що є порушенням авторських прав. Викладачі мають бути впевнені, що вони правильно цитують джерела та використовують лише ті матеріали, на які вони мають дозвіл.

— порушення принципів доброчесності під час роботи з електронним курсом, спроби обману викладачів під час віддаленого виконання тестових завдань, завдань: Це може включати в себе різні форми обману, такі як копіювання відповідей від інших студентів, використання недозволених ресурсів під час тестування або навіть використання служб, які виконують роботу за студентів.

— недостатня активність використання студентами електронних курсів. Це може бути результатом багатьох факторів, включаючи відсутність мотивації, відсутність взаємодії з іншими студентами і викладачами, або навіть технічні проблеми, які перешкоджають доступу до курсу.

— технічні проблеми. Це може включати проблеми з доступом до Інтернету, обмеження доступу до обладнання студентів, а також проблеми з платформами електронного навчання. Це особливо важливо для студентів, які не мають

постійного доступу до надійного Інтернету або сучасного обладнання, що є може бути суттєвих для студентів з менш забезпечених сімей, які можуть не мати необхідного обладнання або надійного Інтернет-з'єднання. Університети та навчальні заклади повинні забезпечити рівний доступ до IT-інфраструктури та швидкості Інтернету для всіх студентів. Також Moodle може мати проблеми зі стабільністю та надійністю, особливо під час пікових навантажень або через помилки програмного забезпечення, Особливо під час воєнного стану, коли виникають перебої з постачанням електроживлення, що може спричинити відмову серверів і як наслідок які можуть перешкоджати навчальному процесу.

— потреба в самостійності та саморегуляції. Електронне навчання вимагає від студентів більшої самостійності та саморегуляції, ніж традиційне навчання. Деяким студентам може бути важко адаптуватися до цього, особливо якщо вони звикли до більш структурованого навчального середовища.

— необхідність у самостійному навчанні. Електронні курси часто вимагають від студентів великої самодисципліни та здатності до самостійного навчання. Деякі студенти можуть зіткнутися з труднощами, виконуючи свої роботи без безпосереднього нагляду або структури, яку надає традиційне навчання.

— обмеження в комунікації. Однією з великих переваг традиційного навчання є можливість взаємодії з викладачами та іншими студентами. Незважаючи на можливості онлайн-навчання, воно все ще не може повністю замінити безпосередню взаємодію, яка відбувається в традиційному класі. Відсутність безпосереднього взаємодії може призвести до відчуття ізоляції або відчуженості серед студентів. Moodle може бути недостатньо ефективним для спілкування між студентами та викладачами [7].

— готовність викладачів до онлайн-навчання. Не всі викладачі можуть почувати себе комфортно в онлайн-середовищі. Багато викладачів можуть зіткнутися з викликами при переході до онлайн-навчання, особливо якщо вони не мають досвіду або підготовки в цій області. Це може включати в себе технічні проблеми, проблеми з розробкою онлайн-контенту, а також проблеми з управлінням та модеруванням онлайн-класів.

— організаційні проблеми. Університети мають змінити свої навчальні процеси, а також змінити ролі та використання традиційних факультетів і шкіл. Вони також можуть зіткнутися з фінансовими обмеженнями або обмеженнями, накладеними поточною IT-інфраструктурою.

— збереження досягнутої якості освіти та результатів навчання. Оцінка якості навчання та забезпечення консистентності результатів між різними студентами може бути викликом в онлайн-курсах. Потрібно розробити ефективні методики оцінки, щоб гарантувати, що студенти досягають необхідних результатів.

— забезпечення приватності та безпеки збережуваних даних: Захист особистої інформації студентів є важливим питанням у контексті онлайн-навчання. Moodle, як і інші цифрові платформи, зберігає велику і опрацьовує кількість даних про користувачів онлайн, які можуть стати ціллю кібератак.

— фінансові обмеження. Університети можуть зіткнутися з фінансовими обмеженнями при переході до цифрового навчання, оскільки це може вимагати значних інвестицій у IT-інфраструктуру та підготовку персоналу.

Можливі рішення означених проблем повинні включати політики та процедури на рівні адміністрації університету для забезпечення академічної доброчесності, надання технічної підтримки та ресурсів для студентів та викладачів, а також розробка стратегій навчання викладачів для підтримки та розробки електронних курсів. Ці ризики є важливими факторами, які слід враховувати при плануванні та впровадженні системи електронного навчання.

Проте варто зауважити, що Moodle є однією з найбільш популярних систем управління навчанням, і багато інституцій використовують її з успіхом. Незважаючи на ці виклики, Moodle надає гнучкість і багатий набір функцій, які можуть підтримати навчальний процес [2].

Висновки. Незважаючи на потенційні ризики, Moodle є потужним інструментом для підтримки традиційного та онлайн-навчання. Ефективне управління ризиками може допомогти освітнім установам максимально використати переваги Moodle, зменшуючи при цьому негативний вплив потенційних проблем.

Незважаючи на означені ризики, університети досить позитивно ставляться до цієї трансформації, оскільки вони бачать, що вона може призвести до значного розвитку цифрової освіти. Використання Moodle і інших цифрових платформ для навчання може дійсно допомогти освітнім установам перейти від традиційних методів до більш гнучких та інноваційних. Впровадження Moodle може сприяти особистісному навчанню, сприяти колаборативному навчанню, а також підвищити доступність та гнучкість навчального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головний сайт Moodle. URL: https://moodle.org (дата звернення: 10.05.2023).
2. Moodle. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Moodle (дата звернення: 10.05.2023).
3. Moodle StatisticsURL: https://stats.moodle.org/ (дата звернення: 10.05.2023).
4. Електронне (дистанційне) навчання в умовах воєнного стану 2023. URL: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfpj8zDfDTk01FBrzOULo4Vx_kfE5Ap6lBLXO3AYCyY-Y82fQ/viewanalytics (дата звернення: 10.05.2023).
5. Valerii Habrusiev, Hryhorii Tereshchuk, Ivan Tsidylo, Serhii Martyniuk and Olena Kulyanda. Monitoring The Quality Of E-Learning Implementation In Educational Institutions. SHS Web of Conferences 107, 10003 (2021), https://doi.org/10.1051/shsconf/202110710003, M3E2, 2021.
6. Про авторське право і суміжні права: Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12

7. Víctor J. García-Morales1, Aurora Garrido-Moreno and Rodrigo Martín-Rojas. The Transformation of Higher Education After the COVID Disruption: Emerging Challenges in an Online Learning Scenario. URL: https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2021.616059/full (дата звернення: 10.05.2023).

КОНСУЛЬТАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ БІОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Гасинець Ярослава Степанівна
кандидат біологічних наук, декан біологічного факультету, доцент,
Ужгородський національний університет
yaroslava.hasynets@uzhnu.edu.ua
Староста Володимир Іванович
доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, професор, Ужгородський національний університет
volodymyr.starosta@uzhnu.edu.ua

Дистанційне навчання набуває широкого поширення і оновлює освітній процес, а світова пандемія Covid-19 суттєво прискорила ці зміни. Аналогічні процеси спостерігаємо з весни 2020 р. в Україні, коли вперше в нашій історії всі заклади вищої освіти перейшли на дистанційну форму навчання [1].

Розрізняють дистанційне навчання синхронне (наприклад, веб-зустріч чи чат викладача і студентів, тобто, синхронна діяльність) та асинхронне, коли переважає вивчення текстових або відеоматеріалів, виконання і надсилання завдань, а також можливе відвідування онлайн-заняття через веб-зустрічі тощо. В умовах асинхронного дистанційного навчання зростає роль самостійної роботи, оскільки студенти мають контролювати та планувати свою роботу в межах термінів виконання завдань тощо (T. Whittaker, & E. Bonakdarian, 2011) [5]. Погоджуємось з результатами дослідження Г. Санжмятав, С. Тувденням, & О.-Е. Ерденебілег (2021) [2], що дистанційне навчання сприяє розвитку старанності студентів та індивідуальності навчання.

Оскільки в умовах дистанційного навчання учасники освітнього процесу (студенти та викладачі) знаходяться на відстані між собою, ускладнюється міжособистісне спілкування. Студенти можуть сформулювати питання для викладачів під час синхронних/онлайн консультацій чи передати з використанням цифрових засобів, наприклад: платформи дистанційного навчання (Moodle, Google Meet, Google Classroom, Zoom тощо), електронна пошта, соціальні мережі (YouTube, Facebook тощо), месенджери (Viber тощо), персональні сайти викладачів і т.п. У вищій школі найбільш поширеною платформою для реалізації дистанційного навчання стає Moodle [3]. Дослідження показує, що зростає роль інструктажів, пояснень, прикладів, описів